

Ra Tito

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba ra Tito.

¹ Nugä drá Pablo, rá mεfigä Oja, 'nε rá represen-
tantegä ra Jesucristo. Bi 'dacrä 'bεfi ngue ga japi
da 'yεc'εi ra Cristo'α to ya xpá huan'Oja. Ga japi da
badi ngue majuanj na ma nt'εc'εihα i ja.

² Janangue da bahyø ja'i ngue di n'nacjα ra 'da'yo
te para zantho. Hante ngue di nhohra ximhäi, ya
xi zän'Oja ngue di 'dacjα ra 'da'yo te. A nuna Oja,
hinguj fεhni na.

³ A nuyá, ya bi zønna pa bá sän'Oja ngue da fadi
hanja na ra hoga 'da'yo hya. Nuna Oja ma Yantehα
bi 'yεxquj ngue ga mmambrá hya.

⁴ Dadi zengua'i, ague Tito. Nu'mø dá bεn'i, xøgue
εntho majuanj ngue ma ts'unt'α'i. Porque dá ja'i
gá 'yεc'εi na ra nt'εc'εi jagüi. Dí nnegä ngue nuna
Oja ma Papáhα co 'nεhna ma Hmuhα Jesucristo di
jap'a'i, di huεc'a'i, da hyut'a ni mmαi.

-----
⁵ Nugä dá soc'a'i p'α ja ra häi Creta ngue gui
juatyø hya di m'mεp'α 'bαhyø 'yεc'εi. N'na ngu n'na
yø hnini, nup'α di mpεti yø 'yεc'εi, gui 'yεxyø n'yohα
di m'mεt'o. Ya xtá xi'i ndana gue'a'α gui 'yεts'i.

⁶ Da gue'α yø n'yohα hin tema hya xa thinnbi gui
'yεts'i. 'Nε n'na drá xisu di si. Nu yø basi di si, dyø
'yεc'εi. 'Nε hinjonda zä da 'yεnα ngue mathøguetho
yø basi, ogue dyø mmejmahya.

⁷ Jatho ngue nu to 'bet'o ngue yø 'yɛc'ɛi, h̄in tema hya da thinnbi, porque nu'a 'bet'o, ørpabi rá 'befi Oja. Janangue da thanhni to h̄indi 'yɛts'i. H̄indra cuɛ. H̄indra iti. H̄indi mpute. H̄inga h̄ondra m̄enyu di ma rá mm̄ai.

⁸ Gue'a rá ja'i ngue di unna ts'äya p'ua ja rá ngu. Di ho da 'yøtra nho. Da zamrá mm̄ai. Di nhoja'i. Da nu mansu Oja. Di mfäɛ xanho.

⁹ Nu rá n'yohua gui 'yɛts'i, jatho ngue tengutho rá hya bi sännbabi, da gue'a rá hya di nxännbate'a. Porque gue'a rá hya majuan'i'a. Co nuna rá hya naya, da zä di hatra ts'edi mi'da yø 'yɛc'ɛi. 'Nɛ da zä da dap'ua te'o h̄inga gue'a rá hya mma.

-----
¹⁰ A nuyá, 'b̄ai xangu yø mm̄ejmahya, h̄inte di muui yø hya xännbate, hätyø ja'i. Pɛ ma datho'ua yø judío njap'ua.

¹¹ Jatho ngue da thejpa yø hya'ua. Porque h̄inga gue'a rá hya majuan'i xännbate. H̄ontho nne ngue da ḡujpabi rá m̄enyu yø ja'i. Ya ja 'da yø ngu ya xa 'b̄arpabi yø mm̄ai yø ja'i.

¹² Nuna n'na rá bamhya p'ua ja rá häi Creta bi ma te ga 'yo'ua yø mm̄engu'ua. Bi 'yɛna: “Nu'ua yø mm̄engu Creta ga 'yot'a yø fehni'ua. 'B̄ai tengutho yø ts'o zu'ɛ. H̄ont'a te da zi honi, ɛmm̄ɛi yø danhyɛi”, bi 'yɛna.

¹³ Nuna rá hya bi manna, gue'a ga 'yo yø mm̄engu p'ua gui 'b̄ai. Janangue 'yɛmm̄ɛi dami hejpa'ua yø hyäte, n'namhma ngue da b̄ømm̄anho yø nt'ɛc'ɛi yø ja'i.

¹⁴ Ya h̄inda 'yørpabi ma su'a te sämahya mmanyø judío, ni xinga gue'ua yø hya ngue rá ja'itho di

mānda, guehya yø ja'i hinguī nnu manho ra hya majuanī ya.

¹⁵ Nu to xanho yø mm̄ai, hinga hontho di ntøt'ui n'na ra cosa, sä da t'emb̄i ngue ya bi nts'onnyø mm̄ai. Pε nu to hinguī ho yø mm̄ai, ngue hingyø 'yεc'ei, hin hap̄u da thinnb̄a ra nho. Porque ya xants'o yø n'yomfēni, ni xinguī tär'man'ü yø mm̄ai 'mø xants'o te øt'e.

¹⁶ I mma ngue pa Oja, pε co nu'a te ga 'yo, di nεqui ngue hinguī pa Oja. Hinguī hnu manho te ga 'yo, porque yø mm̄ejmahya, janangue hinguī sä tem̄a nho da 'yøt'e.

2

¹ A nu'i ague Tito, nuna ra hya rá nc'at'iui mā nt'εc'eiui i ja, da gue'a ra hya gui xännbabi yø ja'i'a.

² Gui xihyø daja'i ngue da zamyø mm̄ai, di nhoja'i, di mfädi xanho. Nuna ra hya majuanī, guehna da 'yεc'ei na. Di mahyø mm̄ic'eiui. Da zeti te ra n'ü i sä.

³ Nε'ü yø xisu ngue yø daja'i, gui xifi ngue da 'yøt'e ngue da hnu mansu. Hindyø zate. Hindyø iti. Gä ra nho da 'yudi.

⁴ Da xännbabi yø hmute xisu ngue di mahyø damme conyø basi di mađi.

⁵ Da xännbi ngue di mfädi xanho, 'yo di øtra nts'o. Da mahyø ngu. Di nja yø yemmai. Da 'yøt'e te xihyø damme. Nu'mø da 'yøt'e tengu na ra hya naya, ya hinjonda zannbabi rá hya Oja.

⁶ Nu'ü yø ts'ant'ü, xquet'a gui xifi ngue di mfädi xanho.

7 A nu'i, dami 'yu'a te ra nho ja ngue da n'yo yø ja'i. Nu'mø guí xännbate, dra hya njuantho guí mma. 'Nε di nja ni ts'u.

8 Dra hya xta nho guí mma, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue hinda gue'a guí mma. Janangue nu'u mbøcue da mes'yø sä. Porque hinda dini ha di japi da nømman'u'ah.

9 Dami xi'u 'bui ngue yø hmiqúi ngue da 'yεc'ei yø hmü 'mø nzofu. 'Yo di thatho. Da 'yøt'e ngue da hnu manho te ga 'yo.

10 'Yo tema cosa di haqúi. Zant'a da 'yøtra nho n'namhma ngue di nejmanho rá hya na Oja ma Yanteh.

11 Ya fadi hangü gangü rá mate Oja bi 'dacju. I nnepe ngue di nyaní gätho yø ja'i 'bæcua nximhäi.

12 Ränge bi 'dacju rá mate, ya nne ngue ga hehmü p'u ra nts'o, da gue'u yø pähä ja ua ja ra ximhäi ngue hinguí ho, ma ga hehmü p'u. Ya jatho ngue mente dí 'bæhmü ua ja ra ximhäi, ga mfähmü xanho. Ga n'yo manhoh. Ga ørpahü masu Oja.

13 A nuyá, co n'na ra pähätho nná tømhmü'a ra pa da εcua ra Jesucristo. Ga nnuhü ngue i tate na, porque nuná, guehna Oja ma Yanteh na.

14 Guehna bi dæε rá te conná nguecjü na. Bi du ngue da yanju ngue ra nts'o. Bi hoga ma mmähü. I nne ngue ga sohü rá 'yε. 'Nε i nne ngue ga hahü ra ts'edi ga øthü ra nho.

15 Guehna ra hya guí xännba yø ja'i naya. Dami hatra ts'edi yø ja'i ngue di n'yo xanho. Dami hejpabi 'mø hinga gue'a øt'e. Gue'a ni 'bæfi bi 'da'i Oja'a. 'Yo guí nne ngue hinda t'øt'a'i ma su.

3

1 Dam̄i xihyø ja'i ngue da 'yørpa mā su ra dast'abi, gātho'u m̄i'da ja yø cargo xanhɛts'i. Da 'yɛc'ɛi te di 'bɛpi. Co n'na ra pāhātho da 'yøtra hoga 'bɛfi sifi da 'yøt'e.

2 Gui xifi ngue 'yo to di nnømmān'u. 'Yo dyø nequisui. Di nya manho p'u ha ya. Da hnu ngue di m'mu mmanhuɛhi p'u ha 'buhyø ja'i.

3 Ma ga mmbɛmhm̄u 'mø man'na ra pa ngue 'nɛcju nma yø m'memm̄uihu, dyø mmɛjmahyahu, hinga gue'a te nmi øthu. Xi bennga mā mm̄uihu yø pāhā xants'o. Xtá m'mu mants'ohu, 'nɛ dyø zɛyah̄u. 'Da xi nu man'ujthogahu yø ja'i. 'Nɛ dadi nnu man'uh̄u n'na ngu n'naju.

4 Pɛ bi 'yɛhra pa ngue nuna Oja mā Yantehu, bi fadi hanja na ra mate bi 'yøt'e ngue bi madi gātho yø ja'i.

5 Nuna Oja bi yanju. Hin tema nho dá øthu ngue'a i yanju. Sinoque bi huɛgahu, janangue bi yanju. Bi hoga mā ts'oquihu. Bi 'dacju ra 'da'yo te ngue ra Espiritu Santo bi 'yøt'e ngue ma'da'yo dá m'muhm̄u.

6 Ngue ya bi yanju ra Jesucristo, Oja bá penngahu ra Espiritu Santo ngue da māxcāhu xandønho.

7 Bi 'yøtra mate Oja ngue bi hoga mā ts'oquihu, bi nepe ngue nup'u 'bu Oja di tocagahu ngue ja ga m'muhm̄u p'u para zantho. A nuyá, gue'a dí tømhm̄u'a ya.

8 Nuna ra hya ja ua, gā majuan̄i na. Janangue dam̄i hatra ts'edi yø ja'i ngue guehna ra hya da 'yɛc'ɛi na. Nu to gā ɛc'ɛi Oja, di ja ndum̄m̄i da 'yøtra nho. Nuya yø hya ya, xanho 'nɛ da 'yørpabi ra nho yø ja'i.

⁹ Pε 'yo guí nneh_u ngue di nja yø njunt'i hinguí ja te rángue'a. 'Yo gadi njunth_u co nu'a te xi n'yo yø ndiua manjam'mø. 'Nε 'yo gadi njunth_u ngue conna ley ga 'yo yø judío. Porque ra njunt'i, hin tema_u nho øt'e.

¹⁰ Nu'mø 'bui to øtra sui ngue di 'uecyø 'yεc'ei, dami hejpi. Rá 'dandi ogue rá yondi guí hejpi. Pε nu'mø hinguí nne da 'yøde te guí xifi, o nimantho gadi nsixui.

¹¹ Porque nu to hinguí nne da 'yøde te sifi, ma'bēdi rá mmui. Ya di nequi ngue nne rá mmui øtra ts'oqui.

-----
¹² Dí sänni ngue ga pεn'na'i p'ua ra Artemas, ogue ra Tíquico. Nu'mø bi zømp'ua, 'yørquits'ua ra mate guá ε'a n'nihi, ga nc'atui p'ua ja ra hnini Nicópolis. Porque dí nne ngue ja gani nthocä p'ua ra se'ye.

¹³ Nunā ra Zenas ra pøngahya ngue ra ley, dami fäts'i te honi. Da guehra Apolos dami fäts'i te honi. Güi unni te da n'yo, 'yo te dadi 'bēdi.

¹⁴ Gätho yø 'yεc'ei da badi ngue jatho da 'yørpa ra 'bäxte'ua ja te hēmbi. Porque nu'mø hin tema_u nho ørpabi rá mmic'eiui ra ja'i, ya hinte di muui te ga 'yo ra ja'i.

¹⁵ Gätho ya 'daua dí 'bucähe di zengua'i. Gui xi'ua ma zi cuh_u p'ua guí 'bui ngue dadi zenguagähe. Oja di japi gätho'ah_u. Da ngut'atho.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,
Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f